

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/71/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8720202806
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8720202806.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobkyne: A. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/X, XXX XX C. D. E., zastúpenej JUDr. Martinom Lopuchom, PhD., advokátom so sídlom Námestie Slobody 7, 071 01 Michalovce, proti žalovanej: F. F., nar. X.X.XXXX, bytom G. XXXX/X, XXX XX G., zastúpenej Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o. so sídlom Nám. sv. Egídia 40/93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, o určenie predmetu dedičstva s prísl., o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č.k. 17C/38/2020-231 zo dňa 20.09.2023, jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje uznesenie a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením uložil žalobkyni povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 20 % s tým, že o výške trov konania súd rozhodne uznesením po právoplatnosti tohto uznesenia.

2. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že dospel k názoru, že strany sporu nepoukazovali na žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by súd v zmysle § 257 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) náhradu trov konania stranám sporu nepriznal. Nepoukázali na žiadne majetkové pomery strán sporu odôvodňujúce takéto rozhodnutie ani osobitnú procesnú situáciu.

3. Dospel k záveru, že je potrebné a spravodlivé o trovách konania rozhodnúť podľa miery úspechu v konaní. V tomto smere sa stotožnil s návrhom žalovanej a posúdil, že je spravodlivé priznať žalovanej náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 20 %. Predmetom konania bolo päť návrhov na určenie, že vec patrí do dedičstva. Vo vzťahu k dvom nárokom bola úspešná žalobkyňa, vo vzťahu k trom nárokom bola žalobkyňa neúspešná. Žalobkyňa bola úspešná v rozsahu 40 %, žalovaná v rozsahu 60 %, rozdiel medzi úspechom a neúspechom predstavuje 20 % v prospech žalovanej. Vzhľadom k tomu, že ide o konanie, o určenie, že vec patrí do dedičstva, nemožno pomerne počítať úspech a neúspech podľa výšky majetkových hodnôt daných vecí. Predmetný rozsudok zabezpečí prejednanie tej-ktorej veci v dedičskom konaní, nie priznanie sumy stranám sporu. Dodal, že sa nestotožnil s návrhom žalobkyne na priznanie žalobkyni náhrady trov konania v rozsahu 100 %, keď v danej veci rozhodnutie nezáviselo od úvahy súdu, nešlo o žalobu napr. o priznanie nemajetkovej ujmy. Takéto rozhodnutia pripadajú do úvahy iba v niektorých druhoch žalôb na plnenie, nikdy nie pri žalobách o určenie.

4. V zákonom stanovenej lehote podala proti tomuto uzneseniu odvolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalobkyňa z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietala, že súd pre neznaosť obsahu základných pojmov, aplikuje síce správnu normu - § 255 ods. 2 CSP, avšak pre zlé interpretáciu na konkrétny skutkový stav v konečnom dôsledku vyvodzuje nesprávne závery o povinnosti procesných strán nahradiť trovy konania. Podľa žalobkyne predmet konania je ekvivalentom pojmu

žalobný nárok, resp. nárok, a v tomto konaní je len jeden – určenie predmetu dedičstva. Celý predmet konania má preto hodnotu 27.299,03 eura (13.580 + 8.578,03 + 131 + 640 + 520 + 3.700 + 150). Nárok žalobkyne totiž vyplýva z jedného právneho dôvodu spočívajúcom na jednom skutkovom základe – nezariadenia sporného majetku do dedičstva a z toho vyplývajúceho práva žalovať žalovanú podľa § 212 ods.1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku v spojení s § 137 c) CSP. O viac nárokov by sa podľa žalobkyne jednalo – a v danom prípade o tzv. objektívnu kumuláciu nárokov - ak popri určení predmetu dedičstva by sa žalobkyňa jednou žalobou napr. domáhala i zaplata peňazí z dôvodu neplnenia zo zmluvy, alebo vydanie vypožičanej veci. Žalobný návrh, teda žaloba, je tiež len jedna, ktorá obsahuje jeden nárok. To, že žaloba obsahuje viac výrokov je pre posúdenie miery úspechu a neúspechu bezpredmetné. Žalobkyňa takto svoj nárok uplatňovala len z dôvodu prehľadnosti. Žalobkyňa považovala za prinajmenšom nerozumné prijať argumentáciu súdu prvej inštancie, že ak by uplatnený nárok bol formulovaný v petite jednou vetou - výrokom, potom by „návrh“ bol len jeden. Poukázala na to, že existuje mnoho rozhodnutí NS SR, z ktorých jasne vyplýva, že súd nie je viazaný formuláciou petitu. Súd si totiž výrok rozsudku formuluje sám (napr. NS SR 7Cdo/268/2019). Nič nebránilo súdu celý uplatnený nárok pojať v rozsudku do jedného vyhovujúceho výroku. Vzhľadom k tomu, že celý predmet konania (uplatnený nárok) má hodnotu 27.299,03 eura, na výsledok tohto sporu je preto potrebné správne aplikovať ustanovenie § 255 ods. 1, 2 tak, že sa určí pomer úspechu a neúspechu. Keďže žalobkyňa mala úspech v prevažnej časti 27.299,- eur k 22.289,- eur, teda v pomere 82 % úspech a 18 % neúspech, má mať nárok na 64 % trov konania. Navrhla preto, aby odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie takto, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňi trovy konania v rozsahu 64 % vzniknutých trov konania.

5. Zároveň osobitným podaním podala odvolanie aj samotná žalobkyňa. Navrhla, aby odvolací súd zmenil výrok o trovách konania tak, že žalobkyňi prizná proti žalovanej náhradu trov konania podľa miery úspechu. V odvolaní okrem iného uviedla, že na výsledok sporu bolo potrebné aplikovať ustanovenie § 255 ods. 1, 2 CSP tak, že žalobkyňa mala úspech v prevažnej časti (82 %) a neúspech (18 %). Napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania iniciovaného žalobou žalobkyne o určenie, že konkrétne finančné prostriedky na termínovanom účte a vkladnej knižke patria do dedičstva po nebohej, došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného prostredníctvom čl. 6 ods. 1 dohovoru. Žalobkyňa nevidí dôvod na nepriznanie trov konania. Postupovala podľa práva. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za nespravodlivé a majúce negatívny dopad na jej život. Vo vzťahu k tomu, že po rokoch sa domohla vlastníckeho práva po mame a napravili sa krivdy minulosti, je nespravodlivé, aby bola zaviazaná hradiť trovy konania a ešte v takej výške, ktoré na jej osobu majú existenčné následky. Podľa CSP treba prihliadať v prvom rade na majetkové, sociálne a ďalšie pomery všetkých účastníkov konania a treba vziať do úvahy nie len pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery účastníka. Uviedla, že je v dôchodkovom veku, má XX rokov, má zdravotné problémy a jej majetkové a finančné možnosti a schopnosti neumožňujú uhradiť trovy konania právnomu zástupcovi žalovanej titulom náhrady trov právneho zastúpenia. Pochádza H. C. Slovenska, z C. D. E., hladovej doliny a za každodenným chlebom cestuje 365 km na H. Slovensko. Z tohto dôvodu má značné náklady na cestovné a ubytovanie. Ak by súd priznal, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 20 %, došlo by k značnému úbytku v materiálnej sfére, nakoľko ako žalobkyňa sa podanou žalobou o určenie dedičstva dožadovala svojho práva na spravodlivé určenie predmetu dedičstva. Poukázala na to, že už za života mamy sa žalovaná domáhala ju z celého dedičstva vyňať. Za tým účelom iniciovala nekalé praktiky, v rozpore s dobrými mravmi, navádzala mamku na zlé konania proti jej vôli, voči jej osobe, čo spočiatku si mamka ako starší človek nevedomovala, ale keď to mamke vysvetlila a aj pani G., (sestra mamy, svedkyňa) mamka pochopila, že je to nesprávne konanie a potom zlé usmerňovanie zo strany žalovanej neakceptovala.

6. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná, ktorá sa v plnom rozsahu stotožnila s vecnou správnosťou rozhodnutia súdu prvej inštancie. Poukázala na to, že žaloba podaná žalobkyňou nie je žalobou na plnenie, ale určovacou žalobou. Preto v tomto prípade nie je smerodajná hodnota sporu, resp. hodnota jednotlivých žalovaných vecí, ale určenie, či tieto patria alebo nepatria do dedičstva po poručiťke. Skutočnosť, že určenie hodnoty sporu nemá na dané konanie žiaden význam, vyplýva napríklad aj z uznesenia o vyrubení súdneho poplatku, kedy konajúci súd vychádzal z položky 1b Sadzovníka súdnych poplatkov, t.j. ak nemožno predmet konania oceniť peniazmi. Podľa žalovanej pre posúdenie pomeru úspechu vo veci je potrebné posudzovať každý výrok samostatne a nie mechanicky po sčítaní súm, ktoré majú patriť do dedičstva po poručiťke. V tejto súvislosti žalovaná poukázala na

uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 3MCdo 11/2011 zo dňa 11.10.2011, podľa ktorého v prípade, ak sa prejednáva v spoločnom konaní viacerých právnych vecí, považuje sa pre účely rozhodnutia o náhrade trov konania každá z týchto vecí za samostatnú. Podľa žalovanej tak žalobkyňa bola úspešná iba v dvoch výrokoch a žalovaná bola úspešná v troch výrokoch. To znamená, že aj otázku úspechu a neúspechu v konaní toho-ktorého účastníka treba vyhodnotiť vo vzťahu ku každému uplatnenému nároku samostatne. Žalobkyňa bola úspešná v rozsahu 40 % a žalovaná v rozsahu 60 %. A teda žalovaná má nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni vo výške 20 %.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP) vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

8. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

9. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

10. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

11. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom (t.j. víťazstvom) v spore. Plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Plný úspech v spore môže mať žalobca aj žalovaný. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej (v prípade žaloby na plnenie ide nielen o istinu, ale aj o príslušenstvo), t.j. ak sa jeho žalobe vyhovel v celom rozsahu.

12. V prejednávanom spore sa žalobkyňa podanou žalobou domáhala určenia, že do dedičstva po poručiťke A. G., nar. X.X.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX patria:

- majetková hodnota 13.580,- eur, ktorá sa k 26.10.2015 nachádzala na termínovanom účte č. XXXXXXXXXXX/XXXX (IBAN: I. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX) v G. J. I. K.,
- majetková hodnota 8.578,03 eur a 131,- eur, ktorá sa k 26.10.2015 nachádzala na vkladnej knižke č. XXXXXXXXXXX/XXXX (IBAN: I. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX) v G. J. K.,
- suma 640,- eur a 520,- eur vybratá žalovanou z účtu poručiťky v G. J. K. č. ú.: XXXXXX-XXXXXXXXXX,
- suma 3.700,- eur ako peňažná hotovosť poručiťky,
- krištáľový rustikálny luster,

13. O tejto žalobe súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom č.k. 17C/38/2020-130 z 17.09.2021, a to tak, že

„I. U r č u j e , že do dedičstva po poručiťke A. G., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej 26.10.2015 patria:

1.) majetková hodnota 13.580,- eur, ktorá sa k 26.10.2015 nachádzala na termínovanom účte č. XXXXXXXXXXX/XXXX (IBAN: I. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX) v G. J. I. K.

2.) majetková hodnota 8.578,03 eur a 131,- eur, ktoré sa k 26.10.2015 nachádzali na vkladnej knižke č. XXXXXXXXXXX/XXXX (IBAN: I. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX) v G. J. K..

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žiadna zo strán sporu n e m á p r á v o na náhradu trov konania.“

14. Na základe podaného odvolania odvolací súd rozsudkom č.k. 22Co/4/2022-209 z 29.06.2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. a zrušil rozsudok vo výroku III. o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením priznal žalobkyni voči žalovanej trovy konania v rozsahu 20 %.

15. Odvolateľka v odvolaní namietala nesprávnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie o priznaní náhrady trov konania žalobkyni v rozsahu 20 % s poukazom na zlú interpretáciu predmetu konania vo vzťahu k úspešnosti strán tohto sporu. Podľa žalobkyne jej nárok vyplýva z jedného právneho dôvodu

spočívajúcom na jednom skutkovom základe - nezariadenia sporného majetku do dedičstva, a nie z piatich nárokov na určenie, že vec patrí do dedičstva.

16. Odvolací súd poukazuje na to, že v prípade, ak strana sporu v jednej žalobe uplatní niekoľko samostatných nárokov, postupuje sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa zásad pre priznanie náhrady trov konania pri každom nároku samostatne. Trovy, ktoré strana sporu súčasne vynaložila na viac spoločne prejednávaných nárokov, je potrebné rozdeliť podľa pomeru výšky jednotlivých nárokov (t.j. podľa toho, ako sa tá-ktorá vec zo spoločne prejednávaných vecí podieľala na vzniku týchto trov). Napríklad, ak žalobca žaluje o vydanie veci a súčasne o náhradu škody, pričom je so svojím nárokom na vydanie veci plne úspešný a s nárokom na náhradu škody čiastočne úspešný, možno mu priznať plnú náhradu trov konania za plný úspech s nárokom na vydanie veci a čiastočnú (pomernú) náhradu trov konania za čiastočný úspech s nárokom na náhradu škody. Súd teda aj o nároku na náhradu trov konania rozhodne dvoma samostatnými výrokmi. Ak sa teda žalobou uplatňujú viaceré práva (objektívna kumulácia), potom sú obsahom žaloby viaceré procesné nároky a každý procesný nárok je v prípade objektívnej kumulácie vymedzený samostatným petitom a na neho sa vzťahujúcimi rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami.

17. Podľa názoru odvolacieho súdu však v tomto spore nejde o tento prípad, ale práve o opačný. V tomto spore neprichádzalo do úvahy rozhodovanie o trovách konania osobitne ohľadne každého uplatneného nároku, pretože v prejednávanom spore nešlo o uplatnenie viacerých nárokov zo samostatným skutkovým základom jednou žalobou (objektívna kumulácia), ale o nároky, ktoré mali rovnaký skutkový základ spočívajúci v tom, že žalobkyňou päť požadovaných položiek – majetkové hodnoty a hnutelné veci patrili ku dňu smrti do dedičstva poručiťky. Žalobkyňa má naliehavý právny záujem, aby do majetku poručiťky bol zahrnutý celý skutočný majetok, teda vrátane ďalších aktív, ktoré ku dňu smrti vlastnila.

18. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 389 ods. 1 písm. c) CSP uznesenie súd prvej inštancie o trovách konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

19. Úlohou súdu prvej inštancie bude opätovne rozhodnúť o náhrade trov konania, keď zohľadní skutkový základ podanej žaloby o určenie, že veci patria do dedičstva vo vyššie uvedených intenciách. Súd prvej inštancie nové rozhodnutie odôvodní tak, aby spĺňalo náležitosti podľa § 220 ods. 2 CSP.

20. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).